

Obračunavanje in plačevanje akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti

Način obračunavanja in plačevanja akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, je odvisen od vrste izplačevalca:

- **Izplačevalec dohodka je plačnik davka.** Plačnik davka je pravna oseba, združenje oseb, ki je brez pravne osebnosti, in fizična oseba, ki opravlja dejavnost in izplača dohodek, od katerega se izračunava, odteguje in plačuje davčni odtegljaj.

Davčni zavezanec, ki pridobi potrdilo o ugotavljanju davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov, mora potrdilo predložiti izplačevalcu dohodka, kadar je to oseba, ki so ji v skladu z ZDavP-1 naložene obveznosti plačnika davka. Izplačevalec dohodka mora pri poslovanju s fizično osebo, ki opravlja dejavnost, ob izplačilu preveriti pri davčnem zavezancu obstoj potrdila, če davčni zavezanec potrdila ne predloži.

Akontacijo dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, izračuna plačnik davka kot davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja. Plačnik davka mora davčni odtegljaj izračunati in odtegniti hkrati z obračunom dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti. V skladu s Pravilnikom o obrazcih za obračun davčnih odtegljajev ter o načinu in rokih predlaganja obrazcev davčnemu organu (Uradni list RS, št. 125/04) mora plačnik davka, ki je izplačevalec dohodka iz dejavnosti, davčnemu organu predložiti obrazec REK-2a Obračun davčnih odtegljajev za dohodke iz dejavnosti (Priloga 7 navedenega pravilnika).

- **Izplačevalec dohodka ni plačnik davka.** V tem primeru akontacijo dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, ugotovi davčni organ na podlagi napovedi davčnega zavezanca.

Napoved za odmero akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, je treba vložiti pri davčnem organu do 15. dne v mesecu za prihodek, dosežene v preteklem trimesečju. Prvo trimesečje je obdobje januar–marec, drugo trimesečje april–junij, tretje trimesečje julij–september, četrto trimesečje pa oktober–december. Obrazec Napovedi za odmero akon-

tacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti (ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov), je bil objavljen v Prilogi 3 Pravilnika o obrazcih za napovedi za odmero akontacije dohodnine (Uradni list RS, št. 130/04), kateremu so priložena tudi navodila za izpolnjevanje.

Na podlagi napovedi za odmero akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti (ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov), izda davčni organ odločbo o višini akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, v 15 dneh od dneva vložitve napovedi.

Vodenje evidenc

Davčni zavezanec, ki ugotavlja davčno osnovo od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti z upoštevanjem normiranih odhodkov, vodi evidenco izdanih knjigovodskih listin in evidenco osnovnih sredstev.

V evidenco izdanih knjigovodskih listin zavezanci vpisujejo izdane knjigovodske listine. Evidenca izdanih knjigovodskih listin mora vsebovati zaporedno številko listine, znesek, opis poslovnega dogodka in datum vpisa. Evidenca lahko vsebuje tudi druge podatke. Evidenca se vodi po časovnem zaporedju. Z zaporedno številko, v katero je listina vpisana v evidenco, mora zavezanec označiti tudi listino in jo v takšnem vrstnem redu priložiti evidenci. Za knjigovodsko listino, ki se vpisuje v evidenco izdanih knjigovodskih listin, velja listina, ki izpričuje poslovni dogodek in se sestavi praviloma na kraju in ob času njegovega nastanka. Evidenca izdanih knjigovodskih listin se zaključi s stanjem, kakršno je dne 31. decembra, če pa opravljanje dejavnosti preneha ali nastopijo statusne spremembe, se zaključi z dnem prenehanja oziroma spremembe.

Evidenca osnovnih sredstev mora vsebovati zaporedno številko osnovnega sredstva, vpisanega v evidenco, opis osnovnega sredstva, stanje in gibanje osnovnega sredstva, zlasti datum pridobitve in datum izločitve oziroma odtujitve, podatke o listini o pridobitvi, izločitvi ali odtujitvi in nabavno vrednost osnovnega sredstva. V evidenco osnovnih sredstev se vpisujejo vse prejete listine, ki zadevajo nabavno vrednost, in tiste, ki vplivajo na povečanje nabavne vrednosti, v skladu s slovenskim računovodskim standardom 39.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
DAVČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

**Obdavčitev dohodka,
doseženega z opravljanjem
dejavnosti, pri zavezancih,
ki ugotavljajo davčno
osnovo z upoštevanjem
normiranih odhodkov**

Dohodek, dosežen z opravljanjem dejavnosti, je uvrščen med dohodke iz dejavnosti v okviru aktivnih dohodkov. Za dohodek, dosežen z opravljanjem dejavnosti, velja dohodek, dosežen z neodvisnim samostojnim opravljanjem dejavnosti, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti. Opravljanje dejavnosti pomeni opravljanje vsake podjetniške, kmetijske ali gozdarske in z njima povezane dejavnosti, poklicne dejavnosti ali druge neodvisne samostojne dejavnosti, vključno z izkoriščanjem premoženja in premoženjskih pravic.

Davčni zavezanec, ki ugotavlja davčno osnovo od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, z upoštevanjem normiranih odhodkov

Davčni zavezanec, ki želi ugotavljati davčno osnovo naslednjega davčnega leta z upoštevanjem normiranih odhodkov, mora hkrati izpolnjevati naslednje pogoje:

- zanj ne obstaja obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih,
- njegovi prihodki iz dejavnosti v zadnjih zaporednih 12 mesecih, z vključno mesecem oktobrom tekočega leta, ne presegajo 3,9 milijonov tolarjev,
- ne zaposluje delavcev,
- v preteklem davčnem letu ni ugotavljal davčne osnove od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, ali je ugotavljal davčno osnovo od dohodkov, doseženih z opravljanjem dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov v zadnjih zaporednih treh davčnih letih in je na koncu triletnega obdobja dvakrat zaporedoma izpolnjeval pogoj iz 1., 2. in 3. točke tretjega odstavka 35. člena ZDoh-1.

Izjema je davčni zavezanec, ki na novo začne opravljati dejavnost, kajti izpolnjevati mora le dva pogoja:

- zanj ne obstaja obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih,
- ne zaposluje delavcev.

Če izpolnjuje ta dva pogoja, lahko pri ugotavljanju davčne osnove v prvem in drugem davčnem letu, če je začel opravljati dejavnost v zadnjih šestih mesecih prvega davčnega leta, zahteva upoštevanje normiranih odhodkov.

Zahteva za ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov

Davčni zavezanec, ki izpolnjuje pogoje za ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov, mora predložiti zahtevo za takšen način ugotavljanja davčne osnove v mesecu **novembru tekočega davčnega leta za naslednje davčno leto** pri pristojnem davčnem uradu.

Davčni zavezanec, ki na novo začne opravljati dejavnost, predloži zahtevo ob predložitvi prijave za vpis v davčni register.

Davčni organ davčnega zavezanca na podlagi njegove zahteve označi v davčnem registru kot zavezanca, ki ugotavlja davčno osnovo za akontacijo dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, z upoštevanjem normiranih odhodkov. Davčni organ davčnemu zavezancu o tem izda potrdilo. Davčni organ izda potrdilo najpozneje do konca decembra davčnega leta, v katerem je bila zahteva dana, za naslednje davčno leto. Potrdilo velja za obdobje davčnega leta.

Za davčnega zavezanca, ki na novo začne poslovati, izda davčni organ potrdilo ob izdaji potrdila o vpisu v davčni register.

Davčna osnova

Pri ugotavljanju davčne osnove se upoštevajo normirani odhodki v višini 25 % ustvarjenih prihodkov. Prihodki se upoštevajo ob njihovem plačilu.

Rezidentu, ki

- samostojno opravlja specializiran poklic na področju kulturne dejavnosti in je vpisan v razvid samozaposlenih v kulturi, se pod pogojem, da je to poklic, značilen samo za področje kulturne dejavnosti, in pod pogojem, da nima sklenjenega delovnega razmerja in ne opravlja druge dejavnosti,
- samostojno opravlja novinarski poklic in je vpisan v razvid samostojnih novinarjev, se pod pogojem, da nima sklenjenega delovnega razmerja in ne opravlja druge dejavnosti,

prizna zmanjšanje davčne osnove od dohodka iz dejavnosti v višini 15 % prihodkov na leto, do zneska 3,900.000 tolarjev njegovih prihodkov iz dejavnosti v letu, za katero se odmerja dohodnina.

Davčni zavezanec, ki se odloči za uveljavljanje posebne osebne olajšave za samozaposlene v kulturi ali za tiste, ki samostojno opravljajo novinarski poklic, mora o tem obvestiti davčni organ in izplačevalca dohodka, kadar je izplačevalec oseba, ki so ji v skladu s tem zakonom naložene obveznosti plačnika davka. Obrazec obvestila je objavljen v Pravidniku o obrazcih obvestil o znižani stopnji akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti in obrazcih obvestil o uveljavljanju posebne osebne olajšave (Uradni list RS, št. 130/04). Davčni organ davčnega zavezanca na podlagi njegovega obvestila v davčnih evidencah označi kot davčnega zavezanca, ki uveljavlja posebno osebno olajšavo za samozaposlene v kulturi ali za tiste, ki samostojno opravljajo novinarski poklic, in o tem zavezancu izda potrdilo. Davčni organ mora izdati potrdilo v petih dneh od dneva predložitve obvestila davčnega zavezanca.

Davčni zavezanec med davčnim letom ne more zahtevati spremembe načina ugotavljanja davčne osnove za akontacijo dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti.

Davčna stopnja

Akontacija dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, se izračuna in plača po stopnji 25 %.

Davčni zavezanec, ki plačuje obvezne prispevke za socialno varnost iz naslova opravljanja dejavnosti, se lahko odloči za znižano stopnjo, ki pa ne sme biti nižja od 10 %. Za znižano stopnjo akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, se odloči davčni zavezanec sam, o tem pa mora obvestiti davčni organ in izplačevalca dohodka. Obrazec obvestila je objavljen v Pravidniku o obrazcih obvestil o znižani stopnji akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti in obrazcih obvestil o uveljavljanju posebne osebne olajšave (Uradni list RS, št. 130/04). Davčni organ davčnega zavezanca na podlagi njegovega obvestila označi v davčnih evidencah kot davčnega zavezanca, ki se je odločil za znižano stopnjo akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, in o tem zavezancu izda potrdilo. Davčni organ mora izdati potrdilo v petih dneh od dneva predložitve obvestila davčnega zavezanca. Znižana stopnja akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, se lahko uporabi za dohodke, izplačane po dnevu, ko je bilo obvestilo predloženo davčnemu organu.